

Zitting 1977–1978

15 128

Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de regering van de Republiek Turkije inzake steun aan werkgelegenheidsprojecten; Ankara, 18 november 1976

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Ter griffies van de Eerste en van de tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen 18 augustus 1978. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een of beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 17 september 1978.

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 14 augustus 1978

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij de Franse tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van de op 18 november 1976 te Ankara tot stand gekomen Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de regering van de Republiek Turkije inzake steun aan werkgelegenheidsprojecten (Trb. 1977, 8¹).

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,
D. S. Tuijnman

¹ Nedergelegd op de bibliotheek ter inzage van de leden

TOELICHTENDE NOTA

Inleiding

De laatste jaren is steeds sterker het besef gegroeid dat omvangrijke arbeidsmigratie rechtstreeks verband houdt met de onderontwikkeling van de landen waaruit de buitenlandse werknemers afkomstig zijn. Veruit de meesten van hen zouden niet gekomen zijn als in hun eigen land genoeg redelijk betaald werk was geweest. Arbeidsmigratie is in veel ontwikkelingslanden derhalve de enige (nood-)oplossing om geld te verdienen. Helaas leert de ervaring dat er voor vele buitenlandse werknemers grote kans bestaat, dat zij na terugkeer in eigen land weer voor dezelfde problemen zullen staan als voorheen, namelijk dat onvoldoende lonend werk voorhanden is. Het is duidelijk dat een van de beste middelen om dit migratieproces tegen te gaan het scheppen is van werkgelegenheid op de plaats waar deze buitenlanders wonen.

Het ontwikkelingsbeleid van de Nederlandse Regering toont sedert enige jaren de bereidheid bij te dragen aan verbetering van de internationale arbeidsverdeling. Beleidsmaatregelen op dit terrein zijn het entameren van werkgelegenheidscheppende projecten in de landen van herkomst van buitenlandse werknemers, alsmede het geven van steun aan naar hun land terugkerende werknemers. In de memorie van toelichting bij hoofdstuk V (Buitenlandse Zaken) van de rijksbegroting voor 1976 (kamerstuk 13 600 V, nr. 2, blz. 76 en 77) werd van het nieuwe programma-onderdeel dat de werkgelegenheidsmaatregelen in gebieden van herkomst van buitenlandse werknemers tot onderwerp heeft, voor het eerst melding gemaakt. In het kader van de directe hulp aan de armste landen en groepen werd voor deze vorm van internationale samenwerking een bedrag van f 15 mln. in de begroting opgenomen.

Als voor bedoelde samenwerking in aanmerking komende landen werden genoemd enige landen waarmede indertijd een z.g. «wervingsovereenkomst» is gesloten, te weten Turkije, Tunesië, Marokko, Portugal en Joegoslavië en daarnaast ook de Republiek Kaapverdië.

In voornoemde memorie werd voorts uiteengezet dat het in de beleids sfeer wenselijk werd geacht meer nadruk te leggen op het steunen van projecten die de werkgelegenheid in de betrokken landen vergroten (en in het algemeen de regionale ontwikkeling bevorderen, met name via arbeidsintensieve midden- en kleinbedrijven) dan op het steunen van initiatieven van terugkerende buitenlandse werknemers, hoewel dit laatste mogelijk blijft. Bij de Nederlandse standpuntbepaling ten aanzien van de door Turkije voorgestelde hulpprojecten wegen de adviezen die de Nederlandse Regering heeft ontvangen van het inmiddels per 31 december 1977 beëindigde, tijdelijke onderzoekproject REMPLD (Remigration of Emigrant manpower and the Promotion of Local Opportunities for Development) zwaar. Deze adviezen steunen vooral op onderzoek ter plaatse, waarbij regionale en/of plaatselijk gevoelde wensen of prioriteiten een belangrijke rol spelen. Zodoende wordt aan de inzichten van de meest betrokkenen een ruime plaats gegeven. Omtrent de voortgang met dit programma-onderdeel van de Nederlandse bilaterale hulpverlening wordt in de memorie van toelichting bij bovengenoemd begrotingshoofdstuk voor 1977 alsook voor 1978 (kamerstukken 14 100 V, nr. 2, blz. 95 en 14 800 V, nr. 2, blz. 154 t/m 157) nadere informatie verstrekt. Daarbij wordt vermeld dat in een aantal gevallen de samenwerking inzake werkgelegenheidsprojecten is vastgelegd in een bilaterale raamovereenkomst. De onderhavige overeenkomst met Turkije is de eerste van dit soort. Dat de overeenkomst, welke reeds in november 1976 tot stand kwam, eerst thans aan de Staten-Generaal wordt overgelegd, betreuren ondergetekenden. Aan deze vertraging lag uitgebreid interdepartementaal overleg ten aanzien van de opstelling van de parlementaire stukken ten grondslag.

De overeenkomst

Omschrijving van het soort werkgelegenheidsprojecten waarvoor de onderhavige overeenkomst bedoeld is, is neergelegd in het tweede lid van Artikel I. De projecten dienen in overeenstemming te zijn met zowel het beleid van het Turkse Planbureau als met de ontwikkelingspolitieke uitgangspunten van Nederland en in het bijzonder de sociale aspecten daarvan.

Omtrent mogelijke projecten in dit kader zal de in Artikel V ingestelde Gemengde Commissie beide regeringen adviseren ten einde de in Artikel IV bedoelde bevoegde autoriteiten in staat te stellen hun beleidsbeslissing te nemen welke projecten voor financiering in aanmerking komen. Deze commissie zal voor haar werkzaamheden advies ontvangen van een op grond van Artikel VI in te stellen Comité van Beheer. Doel van de adviserende functie van de vertegenwoordiger van de Ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden in het Comité is het in een vroegtijdig stadium kunnen kennis nemen van de aan Turkse kant levende inzichten.

Artikel II bepaalt dat de Nederlandse Regering jaarlijks de Turkse regering zal inlichten omtrent de beschikbaar te stellen middelen. Op basis van de Nederlandse bijdrage zal een fonds worden opgericht, bestemd voor het verlenen van de financiële steun aan de projecten (Artikel II, tweede lid). Hierbij tekenen wij aan dat bij de onderhandelingen, waarbij aan de Turkse delegatie werd medegedeeld dat voor de begrotingsjaren 1975 en 1976 een schenking van f 7 mln. was voorzien, is afgesproken dat de overdracht aan dit fonds van de door Nederland ter beschikking gestelde gelden projectsgewijs zal plaatsvinden. Uitgangspunt van Nederlandse zijde is daarbij dat Nederland alleen nieuwe bijdragen zal vaststellen indien eerder goedgekeurde projecten naar uitvoering, beheer en bereikt resultaat als bevredigend kunnen worden beoordeeld.

Ten aanzien van de wijze waarop de Nederlandse gelden kunnen worden besteed valt te denken aan industriële ontwikkeling in de vorm van arbeidsvennootschappen of ontwikkelingscoöperaties, beroepsopleidingen, inzet van deskundigen, terbeschikkingstelling van materiaal enz. Het fonds zal ten behoeve van de projecten leningen kunnen verstrekken of schenkingen kunnen doen.

Als het om leningen gaat is nog van belang of het geld waarmee het fonds die lening financiert afkomstig is van een schenking of van een lening van de Nederlandse aan de Turkse regering.

In het geval van een lening die gefinancierd is met een *schenking* van Nederland aan Turkije zal – mede gezien het z.g. «self reliance»-criterium als een van de uitgangspunten van de Nederlandse ontwikkelingshulp – de Turkse regering zelfstandig over heraanwending van de terugbetaalde gelden kunnen beslissen. Zij het dat de Turkse regering bij haar herbesteding binnen de doelstellingen van de overeenkomst zal moeten blijven.

Is een lening van het fonds aan een project daarentegen gefinancierd met een *lening* van Nederland aan Turkije dan zal over de heraanwending van terugbetaalde gelden in gemeen overleg een beslissing genomen moeten worden; een en ander vast te leggen in de door de NIO met Turkije te sluiten privaatrechtelijke leningsovereenkomsten.

Voor het geval dat de Nederlandse Regering deskundigen en materiaal ter beschikking zou stellen als daartoe op grond van overleg tussen de bevoegde autoriteiten aanleiding is, voorziet Artikel III in de van Turkse kant ter zake noodzakelijkerwijs te verlenen passende faciliteiten.

De overeenkomst die in zekere zin een experimenteel karakter heeft zal een aanvankelijke looptijd van een jaar hebben en voorziet in de mogelijkheid telkenjare stilzwijgend met een jaar te worden verlengd (Artikel IX, eerste lid).

Voor wat betreft het Koninkrijk, zal de overeenkomst alleen voor Nederland gelden.

De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
J. de Koning

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
D. F. van der Mei

De Minister van Sociale Zaken,
W. Albeda.